

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**İKİNCİ BÖLÜM
KARAR****HASANKORAY ŞEN BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası	: 2019/24604
Karar Tarihi	: 23/11/2022
Başkan	: Kadir ÖZKAYA
Üyeler	: Engin YILDIRIM M. Emin KUZ Basri BAĞCI Kenan YAŞAR
Raportör	: Berrak YILMAZ
Başvurucu	: Hasankoray ŞEN
Vekilleri	: 1. Av. Abdullah SOY 2. Av. Sedat ÖZDEMİR

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; idarenin ihmali sonucu oluşan zararın tazmini istemiyle açılan tam yargı davasında, bilirkişi raporuna istinaden talep edilen bakım ve ulaşım giderlerine ilişkin ıslah dilekçesinin reddedilmesi nedeniyle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkıyla bağlantılı etkili başvuru hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 17/7/2019 tarihinde yapılmıştır.

3. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

4. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

6. Başvurucu 21/7/2005 tarihinde, belediyenin gerekli güvenlik önlemlerini almadığını iddia ettiği Kumla sahilinde denize düşmüş, sonrasında başvurusunun boyundan aşağısı felç olmuştur. Başvurucu 27/10/2007 tarihinde Gemlik Asliye Hukuk Mahkemesinde kendisini iten kişi ile Küçük Kumla Belediye Başkanlığı (İdare) aleyhine maddi ve manevi tazminat davası açmıştır. Gemlik Asliye Hukuk Mahkemesince alınan bilirkişi raporunda olayın meydana gelmesinde İdareye yüklenen bir kusur tespit edilmediği gibi dosyadaki tank

ifadelerinde tazminata konu zararın başvuru arkadaşının itmesi nedeniyle meydana geldiği, dolayısıyla zararın meydana gelmesinde İdarenin hizmet kusuru bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Gemlik Asliye Hukuk Mahkemesi 21/5/2008 tarihinde Mahkemenin görevsizliğine, talep hâlinde dosyanın yetkili Bursa İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş ve talep üzerine dosya Bursa 2. İdare Mahkemesine gönderilmiştir.

7. Bursa 2. İdare Mahkemesi (Mahkeme) esasa kaydedilen dosyayı 29/7/2008 tarihinde usul yönünden inceleyerek davanın esas kaydının kapatılmasına karar vermiştir. Kararda 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu gereğince Danıştayın, idare ve vergi mahkemelerinin görev alanına giren ancak adli veya askeri yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev yerinden reddi hâlinde bu davaların süresi içinde görevli mahkeme başkanlıklarına hitaben yazılan dilekçelerle açılacağı belirtilmiştir. Kararda, başvuru tarafından uygun bir dilekçe ile başvurulmayıp görevsizlik kararı veren Mahkemece dosyanın görevli idare mahkemesine gönderildiği ve bu Mahkemece gönderilen dosya üzerinden davanın belirtilen nedenlerle incelenebilmesine olanak bulunmadığı belirtilmiştir.

8. Başvurucu 11/9/2008 tarihinde Mahkemeye hitaben yazdığı dilekçe ile İdare aleyhinde dava açarak Belediyenin işlettiği plajda gerekli ikaz levhaları koymadığından söz konusu kazanın meydana geldiğini iddia ederek maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

9. Mahkeme 29/9/2010 tarihinde davanın reddine karar vermiştir. Mahkemece Gemlik Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından alınan bilirkişi raporuna dayanılarak ve başvuru arkadaşının itmesi üzerine başvuruya konu olayın meydana geldiği belirtilerek İdarenin kusurunun bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Kararda, sahilde gerekli ikaz tabelalarının bulunup bulunmamasının zararın meydana gelmesinde belirleyici bir unsur olmadığı gibi zararın meydana gelmesinde temel etken de olmadığı belirtilerek başvuru felç olmasında İdareye yüklenebilecek herhangi bir hizmet kusuru bulunmadığı belirtilmiştir.

10. Başvurucunun kararı temyiz etmesi üzerine Danıştay 8. Dairesi 17/9/2015 tarihinde Mahkemenin kararını bozmuştur. Kararda; başvuru denize itilmesi sonucu felç olması olayında, belediyece işletildiği anlaşılan plajda beton setten tehlikeli atlayışların önlenmesi ve denetlenmesinin ilgili İdarenin üstlendiği kamu hizmetinin doğal sonucu olduğu vurgulanmıştır. Kararda ayrıca meydana gelen olayda başvuru kusuru yanında davalı İdarenin de üstlendiği kamu hizmetini kusurlu işlettiğinin kabulü ile belirlenecek ortak kusur oranına göre tazminatla sorumlu tutulması gerektiği belirtilmiştir.

11. Mahkeme, bozma kararına uyarak yaptığı yargılamada Adli Tıp Kurumunda (ATK) bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar vermiştir. ATK tarafından düzenlenen 8/9/2016 tarihli raporda başvuru yaşına göre meslekte kazanma gücünde azalma (kalıcı sakatlık-maluliyet) oranının %100 (yüzde yüz) olduğu bildirilmiştir.

12. Mahkeme tarafından düzenlenen 28/2/2017 tarihli bilirkişi raporunda özetle Gemlik Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından alınan 27/11/2014 tarihli bilirkişi kusur raporuna göre davalı İdarenin %80 oranında kusurlu olduğu, başvuru kaza tarihindeki yaşı ve geri kalan ömrü dikkate alındığında toplamda 1.310.618,18 TL zarar oluştuğu sonucuna varılmıştır.

13. Başvurucu vekili söz konusu bilirkişi raporuna dayanarak Mahkemeye 23/5/2017 tarihinde verdiği ıslah dilekçesi ile 1.000 TL maddi tazminat talebinin 1.310.618,18 TL, 30.000 TL manevi tazminat talebinin ise 100.000 TL olarak ıslah edilmesi ile toplam 1.410.618,18 TL tazminat talebinde bulunmuştur.

14. Mahkeme bilirkişi raporunun iş gücü kaybı zararı olarak hesaplanan 579.428,52 TL maddi zarar yönünden hükme esas alınabilecek mahiyette olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne, bakıcı masrafı ve ulaşım gideri dilekçenin sonuç bölümünde açıkça talep edilmediğinden davanın bu yönden reddine karar vermiştir.

15. Başvurucunun kararı temyiz etmesi üzerine Danıştay Sekizinci Dairesi 23/5/2018 tarihinde mahkeme kararını onamıştır. Kararda; verilen kararın ve dayandığı gerekçenin usul ve kanuna uygun olup bozulmasını gerektiren bir neden bulunmadığı belirtilmiştir. Başvurucu tarafından yapılan karar düzeltme talebi Danıştay Sekizinci Dairesi tarafından 18/2/2019 tarihinde düzeltilerek reddedilmiştir. Kararda kabul edilen maddi tazminatın ıslah öncesi talep edilen 1.000 TL'lik kısmı için 26/10/2007 tarihinden itibaren, ıslah edilen 578.428,52 TL'lik kısmı için ise 20/03/2017 tarihinden itibaren faiz yürütülmesi gerektiği belirtilerek bu kısma ilişkin kurulan hüküm düzeltilmiştir.

16. Nihai karar 1/7/2019 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

17. 2577 sayılı Kanun'un "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı:*" kenar başlıklı 2. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"İdari dava türleri şunlardır:

...

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

..."

18. 2577 sayılı Kanun'un "*Tebliğat ve cevap verme:*" kenar başlıklı 16. maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

"Taraflar, sürenin geçmesinden sonra verecekleri savunmalara veya ikinci dilekçelere dayanarak hak iddia edemezler. (Ek cümle: 11/4/2013-6459/4 md.) Ancak, tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktar, süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin nihai karar verilinceye kadar, harcı ödenmek suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere artırılabilir ve miktarın artırılmasına ilişkin dilekçe otuz gün içinde cevap verilmek üzere karşı tarafa tebliğ edilir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Anayasa Mahkemesinin 23/11/2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Kişinin Maddi ve Manevi Varlığını Koruma Hakkı ile Bağlantılı Etkili Başvuru Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

20. Başvurucu; İdarenin ihmali sonucu oluşan zararın tazmini istemiyle açtığı tam yargı davasında bilirkişi raporuna istinaden talep ettiği bakım ve ulaşım giderlerine ilişkin ıslah dilekçesinin reddedilmesi nedeniyle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

21. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" kenar başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

22. Anayasa'nın "*Devletin temel amaç ve görevleri*" kenar başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

23. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin korunması*" kenar başlıklı 40. maddesi şöyledir:

"Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir."

Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.

Kişinin, resmî görevliler tarafından vâki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır."

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

24. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı ile bağlantılı etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Genel İlkeler

25. Anayasa'nın 12. maddesine göre herkes kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Bu genel nitelikteki anayasal düzenleme ile bireylerin kişilik değerlerine yönelen, zarar veren olumsuz tutum ve davranışlar dışlanmaktadır. Bunun yanında Anayasa'nın 5. maddesinde bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli şartların hazırlanması devletin temel amaç ve görevlerinden biri olarak sayılmaktadır. Bu düzenlemeler ışığında devletin bireylerin özel hayatına saygı haklarına keyfi olarak müdahale etmemenin yanında üçüncü kişilerin anılan hak ve özgürlüklere karşı saldırılarını önlemekle yükümlü kılındığı, bu bağlamda pozitif yükümlülüklerinin bulunduğu söylenebilir (*Ali Çığır*, B. No: 2015/19298, 8/5/2019, § 32; *Erol Kumcu*, B. No: 2015/18988, 9/5/2019, § 32; U.B., B. No: 2015/3175, 10/10/2019, § 33).

26. Söz konusu yükümlülükler, yakın tehlikelere karşı kişilerin özel hayatlarının korunmasını ve devam eden saldırıların durdurulmasını sağlayabilmelidir. Ayrıca müdahalenin kaynağı olan işlemler, eylemler veya ihmaller konusunda kişilere etkili bir karşı çıkma ve oluşan zararların tazmin edilebilmesi için telafi etme imkânı tanınmalıdır. Bu imkân ise ancak etkili bir başvuru yolunun mevcut olması ile mümkündür.

27. Etkili başvuru hakkı anayasal bir hakkın ihlal edildiğini ileri süren herkese, hakkın niteliğine uygun olarak iddialarını inceletebileceği makul, erişilebilir, ihlalin gerçekleşmesini veya sürmesini engellemeye ya da sonuçlarını ortadan kaldırmaya (yeterli giderim sağlama) elverişli idari ve yargısal yollara başvuruda bulunabilme imkânının sağlanması olarak tanımlanabilir (*Y.T. [GK]*, B. No: 2016/22418, 30/5/2019, § 47).

28. Maddi ve manevi varlığı koruma hakkı kapsamında hukuki sorumluluğunun ortaya konulması için adli ve idari yargıda açılacak tazminat davalarında makul derecede dikkatli ve özenli inceleme şartının yerine getirilmesi gerekmektedir. Derece mahkemelerinin bu tür olaylara ilişkin yürüttükleri yargılamalarda Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği seviyede derinlik ve özenle bir inceleme yapıp yapmadığının ya da ne ölçüde yaptığının da Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira derece mahkemeleri tarafından bu konuda gösterilecek hassasiyet, yürürlükteki yargı sisteminin daha sonra ortaya çıkabilecek benzer hak ihlallerinin önlenmesinde sahip olduğu önemli rolün zarar görmesine engel olacaktır (*Yasin Çıldır*, B. No: 2013/8147, 14/4/2016, § 57; *Tevfik Gayretli*, B. No: 2014/18266, 25/1/2018, § 32).

29. Maddi ve manevi varlığın korunması hakkına yönelik eylemler ya da ihmaller konusunda muhataplarınca dava açılması, itirazlarda bulunulması ve hukuka aykırılıkların tespit edilerek kaldırılması konusunda hukuki yollara başvurulması doğaldır. Devletin maddi ve manevi varlıklarının korunması hakkına müdahale edilmesini önleyecek ve müdahale edildiği takdirde giderim sağlayacak etkili hukuki başvuru yollarını hayata geçirmesi ve bu yolları işlevsel kılması gerekir.

30. Bu anlamda maddi ve manevi varlığın korunması hakkına müdahale teşkil ettiği ve kaldırılması gerektiği konusunda ileri sürülecek iddiaların esasının incelenmesine imkân sağlayan ve gerektiğinde uygun bir telafi yöntemi sunan etkili hukuk yollarının olması ilgililere etkili başvuru hakkının sağlanması bakımından bir gerekliliktir.

31. Bireylerin maddi ve manevi varlığının korunması hakkına yönelik hukuka aykırı müdahalelerin giderilmesi amacıyla öngörülen dava hakkının mevzuatta yer alması tek başına yeterli olmayıp bu yolun aynı zamanda pratikte de başarı şansı sunması gerekir. Söz konusu dava yoluna başvurulabilmesi için öngörülen koşullar somut olaylara tatbik edilirken dayanak işlem, eylem ya da ihmallerden kaynaklanan savunulabilir nitelikteki iddiaların bu doğrultuda geniş şekilde değerlendirilmesi, koşulların oluşmadığı sonucuna ulaşılması durumunda ise bu durumun yargı makamları tarafından ilgili ve yeterli gerekçelerle açıklanması gerekir. Bireylerin maddi ve manevi varlığının korunması hakkına müdahale teşkil eden eylem, işlem ya da ihmallerin hukuka uygunluğunun denetlenmesine olanak sağlayan düzenlemelerin herhangi bir yargı merciine başvurma imkânını ortadan kaldıracak şekilde dar yorumlanmaması ve etkili bir yargısal koruma sağlama konusunda yargı makamlarınca temel hak ve özgürlükleri önceleyen bir yaklaşım içinde olunması etkili başvuru hakkının gereklerinin sağlanması açısından önem arz etmektedir.

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

32. Başvurucunun olaya dair şikâyetleri idarenin ihmali nedeniyle uğranan zararın giderilmesi talebiyle açılan davada verilen ıslah dilekçesinin reddedilmesi nedeniyle dilekçedeki talebe yönelik yargılamanın yapılamamasına ilişkindir. Somut olayda tazminat davası sürecinde ATK ile konusunda uzman bilirkişilerden raporlar alındığı görülmüştür. ATK raporunda başvurucunun yaşına göre meslekte kazanma gücünde azalma (kalıcı sakatlık-maluliyet) oranının %100 olduğu tespit edilmiştir. Tarafların iddiaları ile ATK raporu ve diğer belgelerin incelenmesi suretiyle davalı idarenin %80 oranında kusurlu olduğu dikkate alınarak düzenlenen bilirkişi raporunda başvurucunun bakıcı masrafı ve ulaşım giderlerinin de zarar kapsamında hesaplandığı anlaşılmıştır.

33. Derece mahkemesi ıslah dilekçesinin sonuç bölümünde başvurucunun bakım ve ulaşım masraflarını açık bir şekilde istemediği gerekçesiyle bu giderler yönünden talebin reddine karar vermiştir. Başvurucunun ıslah dilekçesi incelendiğinde başvurucunun bakıcı gereksiniminin açıkça vurgulandığı, yapılan açıklamalarda bakıcı masrafı ve ulaşım giderlerinin hesaplandığı söz konusu bilirkişi raporuna atıf yapıldığı ve dilekçenin içeriğinde 1.000 TL olan maddi tazminat talebi miktarının 2577 sayılı Kanun'un 16. maddesi gereğince bilirkişi raporuna istinaden geçmiş ve gelecek devre bakıcı masrafı olan 729.689,66 TL ve ulaşım gideri 1.500 TL eklenmek suretiyle diğer zararlarla birlikte toplam 1.310.618,18 TL maddi tazminat olarak ıslah edildiğinin açık şekilde ifade edildiği görülmüştür. Dilekçenin sonuç ve istem bölümünde her ne kadar söz konusu giderler açık şekilde yazılmamışsa da dilekçe içeriğinin değerlendirilmesi neticesinde başvurucunun bu masrafları da ıslah dilekçesiyle talep ettiği anlaşılmıştır. Bu bağlamda derece mahkemesinin katı bir yorumla sadece sonuç ve istem kısmına itibar ederek bakıcı masrafı ve ulaşım giderlerine ilişkin talebin reddine karar vermesi başvurucunun söz konusu talebinin incelenmesine ve etkili bir hukuk yolunun işletilmesine engel olmuştur.

34. Başvurucunun açtığı davada Mahkeme tarafından bakıcı masrafı ve ulaşım gideri yönünden verilen kararın katı bir yaklaşım içerdiği, bu yönüyle başvurucunun iddialarının incelenmesine ve uygun bir telafi şansı sunmaya elverişli olmadığı anlaşılmaktadır. Mevzuatın derece mahkemesince söz konusu giderlere yönelik talebe ilişkin karar verilmesini yasaklamadığı da dikkate alındığında derece mahkemelerince ortaya konulan bu yaklaşım, temel hak ve hürriyetlerin ihlal edildiğine yönelik şikâyetin etkili bir şekilde incelenmesine imkân sağlamamıştır. Neticede başvurucunun kişinin maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkı kapsamında olduğunu ileri sürdüğü bakıcı

masrafı ve ulaşım giderine ilişkin maddi tazminat talebiyle başvurabileceği, başvurucuya asgari güvenceleri içeren, pratikte de işleyen etkili bir hukuk yolunun sunulmadığı sonucuna varılmıştır.

35. Açıklanan gerekçelerle kişinin maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkıyla bağlantılı olarak etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları

36. Başvurucu, yargılamanın uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

2. Değerlendirme

37. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

38. Başvurucunun yargılamanın uzun sürdüğüne ilişkin şikâyetinin Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

39. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

40. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin idari yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Selahattin Akyıl*, B. No: 2012/1198, 7/11/2013, §§ 45, 47).

41. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin idari yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvurucunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Selahattin Akyıl*, § 41).

42. Somut başvuru açısından sürenin başladığı tarih, tam yargı davasının açıldığı 15/7/2005; sürenin bitiş tarihi ise kararın kesinleştiği 29/5/2017'dir.

43. Anılan ilkeler ve Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında başvuruya konu olaydaki 11 yıl 10 ay 14 günlük yargılama süresinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

44. Açıklanan gerekçelerle başvurunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

C. Giderim Yönünden

45. Başvurucu, ihlalin tespiti ve yargılamanın yenilenmesini, yargılamanın yenilenmesi yerinde görülmediği takdirde 731.189,66 TL maddi, 70.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

46. Tespit edilen ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına ilişkin usul ve esaslar 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinde yer almaktadır.

47. Başvuruda tespit edilen kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı ile bağlantılı etkili başvuru hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildiği yargı mercilerince yapılması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel başvuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine ilişkin kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberoğlu* (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

48. Öte yandan makul sürede yargılanma hakkı yönünden ihlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında net 63.000 TL manevi tazminatın başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı ile bağlantılı etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. 1. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı ile bağlantılı Anayasa'nın 40. maddesinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

2. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı ile bağlantılı etkili başvuru hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Bursa 2. İdare Mahkemesine (E.2016/108, K.2017/661) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucuya net 63.000 TL manevi tazminatın ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

E. 364,60 TL harç ve 9.900 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 10.264,60 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin bilgi için Danıştay 8. İdare Dava Dairesine (E.2017/4093, K.2018/2841) ve Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 23/11/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.